

Sygn. akt VI U 191/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Herman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2014 r. w S.

sprawy E. C. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania E. C. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 12 grudnia 2013 roku nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje E. C. (1) prawo do emerytury, poczynając od 1 października 2013 roku.

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 grudnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił E. C. (1) prawa do emerytury po osiągnięciu 60 roku życia, z uwagi na nieudowodnienie przez niego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Organ rentowy uznał za udowodnione przez ubezpieczonego wykonywanie takiej pracy wyłącznie przez 10 lat, 2 miesiące i 1 dzień.

E. C. (1) zaskarżył powyższą decyzję, wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Wskazał, że był zatrudniony w szczególnych warunkach w latach 1977-1986, kiedy to pracował w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. jako spawacz.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, podtrzymując argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. C. (1) urodził się w dniu (...). Jego łączny staż ubezpieczeniowy (udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe) na dzień 1 stycznia 1999r. wynosił 27 lat i 29 dni.

Ubezpieczony nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Wniosek o emeryturę złożył w organie emerytalnym w dniu 9 października 2013 roku.

Niesporne, a nadto dowody – dokumenty w aktach ZUS O/S. dot. E. C..

W okresie od 1 września 1969r. do 28 lutego 1977r. E. C. był nieprzerwanie zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) (...)E) w S.. Przez początkowy okres był przy tym zatrudniony jako uczeń w zawodzie monter instalacji sanitarnych (naukę pobierał w przyzakładowej zasadniczej szkole zawodowej dla pracujących), a później – jako monter wewnętrznych instalacji sanitarnych. W okresie od 27 stycznia 1973r. do 14 grudnia 1974r. odbywał zasadniczą służbę wojskową (był w tym czasie wcielony do (...) jako monter instalacji sanitarnych); po jej zakończeniu ponownie podjął pracę na tym samym stanowisku.

Dowody:

- świadectwo pracy z 1.03.1977r. – k. 9 plik KPU akt ZUS O/S.dot. E. C.;
- umowa o praktyczną naukę zawodu – k. 10 plik KPU akt ZUS O/S.dot. E. C.;
- kopia książeczki wojskowej – k. 3-6 pliku KPU akt ZUS O/S.dot. E. C.;
- dokumenty w aktach osobowych E. C. z okresu pracy w SPiSiE – koperta k. 21 akt sądowych.

W czasie zatrudnienia w (...), w lipcu 1973r. E. C. ukończył z wynikiem pozytywnym kurs spawania gazowego, uzyskując formalne uprawnienia spawacza.

Dowody:

- karta spawacza – koperta k. 40 akt sądowych;
- książka spawacza – koperta k. 40 akt sądowych.

Począwszy od 7 marca 1977r. E. C. przeszedł do pracy w (...) w S., gdzie otrzymał angaż na stanowisku monter wewnętrznych instalacji sanitarnych. Pracę w tym przedsiębiorstwie, w pełnym wymiarze czasu pracy, świadczył do 31 marca 1986r., przy czym w okresie od 20 lipca 1981r. do 17 czerwca 1982r. korzystał z urlopu bezpłatnego.

Przez cały okres pracy E. C. w (...) jego obowiązki były takie same i polegały na montowaniu instalacji centralnego ogrzewania. Przeważnie instalacje te były montowane wewnątrz budynków, choć niekiedy zdarzało się, że były kładzione także na zewnątrz. (...) w tym czasie zajmowało się przede wszystkim budownictwem mieszkaniowym; ponadto kładziono instalacje w sklepach, szkołach, przedszkolach, czasem w szpitalach.

W (...) w okresie kiedy pracował tam E. C. była wydzielona odrębna grupa ds. robót sanitarnych. W ramach tej grupy były wydzielone kolejne grupy, zależnie od rodzaju prac, jakie wykonywali. Grupą, która w pierwszej kolejności wchodziła do nowowbudowanych budynków była grupa spawaczy, w skład której wchodził E. C.. Osoby należące do tej grupy pracowały w brygadach dwuosobowych, złożonych ze spawacza i pomocnika spawacza. W praktyce obie te osoby wykonywały niemal identyczną pracę; o tym kto pracuje jako spawacz, a kto jako jego pomocnik decydowało to, kto miał formalne uprawnienia do wykonywania prac spawalniczych. Grupa spawaczy wchodziła do budynków jako pierwsza, kiedy jeszcze były one w stanie surowym, często nawet bez okien. Ich zadaniem było położenie i zamontowanie całej wewnętrznej instalacji grzewczej – musieli więc przynieść rury, a następnie je położyć, odpowiednio wyginając, wnieść i powiesić grzejniki, ustawić piony i wszystko zespawać. Członkowie tej grupy robili także węzły ciepłownicze w piwnicach.

Dowody:

- zeznania świadka Z. C. (1) – k. 41v akt sądowych oraz w formie elektronicznej (k.43) i transkrypcja (k. 54v-56v) w zw. z k. 23-25 akt SO w Szczecinie, sygn. akt VI U 330/ 11;

- zeznania świadka H. S. – k. 41v akt sądowych oraz w formie elektronicznej (k.43) i transkrypcja (k. 51v-53v);

- zeznania ubezpieczonego E. C. (1) - k. 42 akt sądowych oraz w formie elektronicznej (k.43) i transkrypcja (k. 48-50v i 57-58v);

- akta osobowe E. C. (1) z okresu zatrudnienia w (...) koperta k. 36 akt sądowych.

Jednym ze współpracowników E. C. w czasie zatrudnienia w tym zakładzie pracy był Z. C. (1), który wykonywał takie same obowiązki. Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 27 maja 2011 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt VI U 330/11, Z. C. przyznano prawo do emerytury po osiągnięciu wieku 60 lat, w związku z wykonywaniem przez niego pracy w warunkach szczególnych. Przesłankę tego rozstrzygnięcia stanowiło m.in. ustalenie przez sąd, że w czasie zatrudnienia na stanowisku monter a wewnętrznych instalacji sanitarnych w (...) w S. Z. C. wykonywał faktycznie – w warunkach szczególnych – pracę spawacza.

Dowód: dokumenty w aktach Sądu Okręgowego Szczecinie dot. Z. C., sygn. akt VI U 330/11.

Główny spawalniki w (...) J. D. – potwierdził w książce spawacza wydanej dla E. C. (1), że przez cały okres pracy zatrudnienia tym przedsiębiorstwie, tj. od 7 marca 1977r. do 31 marca 1986r., E. C. (1) zajmował się spawaniem gazowym.

Dowód: książka spawacza – koperta k. 40 akt sądowych.

E. C. (1) po zakończeniu pracy w (...) przez kolejnych 10 lat – od 13 kwietnia 1987r. do 30 listopada 1997r. - pracował w (...) S.A. w S., gdzie otrzymywał kolejno angaże na stanowiska: monter a wewnętrznych instalacji budowlanych – spawacza, spawacza, monter a instalacji c.o. – spawacza. Wydając świadectwo pracy za cały okres zatrudnienia pracodawca potwierdził, że przez cały ten czas ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych, tj. pracę przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym.

Dowód: świadectwo pracy z 28.11.1997r. – k. 12 pliku KPU akt ZUS O/S.dot. E. C..

Następca prawny zlikwidowanego (...) (...) S.A. w S.– wydał E. C. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym wskazano, że ubezpieczony pracował w takich warunkach w okresie od 1 sierpnia 1985r. do 31 marca 1986r., wykonując prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, itd.

Dowód: świadectwo pracy w warunkach szczególnych – k. 6 pl. I akt ZUS O/S. dot. E. C..

Sąd zwążył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

Zgodnie z przepisem art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.; dalej jako: ustawa emerytalna) - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

W myśl przepisu art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 25 lat dla mężczyzn).

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z przywołanym wyżej art. 32 ust. 1 ustawy, emerytura w wieku wcześniejszym przysługuje tym Orzeczenia [14]ubezpieczonym, którzy byli pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a za takich uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2 art. 32). W Orzeczenia [2]wwwwiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym wyżej przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32). Oznacza to, że na potrzeby niniejszej ustawy pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach są - bez względu na status własnościowy pracodawcy - nadal prace wymienione w §4 - 8a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), mimo, iż przedmiotowe rozporządzenie zostało wydane w oparciu o art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267), która z kolei została uchylona z dniem 1.01.1999 roku przez art. 195 pkt 5 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), mężczyzna, który wykonywał prace szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat,

2) ma wymagany okres zatrudnienia wynoszący 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z §3 rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Wskazać należy również na § 2 ust. Orzeczenia [8]1 rozporządzenia, zgodnie z którym okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Zgodnie natomiast z §19 ust.1 rozporządzenia przy ustalaniu okresów pracy, o których mowa w §2, uwzględnia się również okresy takiej pracy (służby), wykonywanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia.

W załączniku do powyższego rozporządzenia, w Wykazie A w dziale XIV, zatytułowanym „Prace różne” do prac w warunkach szczególnych zaliczono „prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym” (poz. 12).

W sprawie poza sporem pozostawał fakt, że ubezpieczony ukończył 60 lat w dniu (...)roku, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz, iż posiada łączny okres składkowy i nieskładkowy przekraczający 25 lat. Bezsprzeczne było również, że w kwestionowanym przez organ okresie pracy w szczególnych warunkach pracował w (...)w S.jako monter wewnętrznych instalacji sanitarnych; nie legitymował się jednak – z uwagi na likwidację zakładu pracy – stosownym świadectwem pracy w szczególnych warunkach wystawionym przez pracodawcę.

Faktem jest, że zgodnie z §2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), okresy pracy w warunkach szczególnych stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowym. Określenie stanowiska pracy i jej charakteru wskazane w wystawionym przez pracodawcę świadectwie pracy nie wiąże zatem Sądu, który na podstawie całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocenia, czy ubezpieczony pracował – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – w warunkach szczególnych. Samodzielnie Sąd ustala również, jak zakwalifikować pracę wnioskodawcy w odniesieniu do wykazu prac określonych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma bowiem istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Mając powyższe na uwadze, w ramach postępowania dowodowego sąd dopuścił dowód z dokumentów zawartych w aktach emerytalnych ubezpieczonego założonych przez organ rentowy, ale także i z dokumentów znajdujących się w jego archiwalnych aktach osobowych ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w (...), ściągniętych przez sąd do akt sprawy głównej. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji, oraz w sposób rzetelny, stąd też sąd ocenił je jako wiarygodne. Prymat wiarygodności przyznał Sąd także zeznaniom świadków H. S. i Z. C. (1) oraz korespondującym z tymi zeznaniami zeznaniom ubezpieczonego. Oceniając zeznania świadków Sąd miał na względzie, że przesłuchane osoby są osobami obcymi dla ubezpieczonego i nie mają żadnego interesu w tym by nieprawdziwie zeznawać na korzyść E. C. (1), narażając się jednocześnie na odpowiedzialność karną. Zeznania przesłuchanych świadków były przy tym spójne, konsekwentne i zbieżne ze sobą wzajemnie, a nadto znalazły potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji, przez co nie wzbudziły jakichkolwiek wątpliwości Sądu co do ich wiarygodności.

W wyniku przeprowadzenia postępowania dowodowego Sąd ustalił, iż w okresie pracy w (...) ubezpieczony przez cały czas pracował tylko i wyłącznie jako monter instalacji sanitarnych – spawacz. Jak bowiem wynika zarówno z zeznań świadków, jak i zapisów w książeczce spawacza należącej do E. C., ubezpieczony wchodził w skład tzw. brygady spawaczy, co oznaczało że wykonywał najcięższe prace, polegające na wykonywaniu robót wodnokanalizacyjnych na ich pierwszym etapie, sprowadzającym się do wnoszenia, gięcia, montowania i spawania rur, pionów grzewczych w budynkach w stanie surowym. Praca ta niewątpliwie więc była pracą w warunkach szczególnych, o jakiej mowa w przywołanych wyżej przepisach. Z. C. bowiem choć formalnie był zatrudniony jako monter instalacji sanitarnych i grzewczych, to jednak faktycznie realizował te obowiązki, wykonując pracę spawacza.

W wyniku tak poczynionych ustaleń faktycznych i na tle dokonanych rozważań prawnych, koniecznym było uznanie więc, iż nie tylko przez uznane przez organ rentowy 10 lat, 2 miesiące i 1 dzień ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, ale też, że pracę taką wykonywał także w okresie od 7 marca 1977r.

do 31 lipca 1985r., więc – w konsekwencji - że legitymuje się on okresem zatrudnienia w takich warunkach łącznie znacznie przekraczającym 15 lat.

W myśl przepisu art. 129 ust 1 ustawy emerytalnej - świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2. Ubezpieczony wniosek o emeryturę ubezpieczony złożył w dniu października 2013 r., podczas gdy wiek 60 lat ukończył zaś już w dniu (...)r.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił więc zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w ten sposób, że przyznał E. C. (1) prawo do emerytury od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożył on w ZUS wniosek o to świadczenie, tj. od 1 października 2013 r.